

91 31 JOEGOSLAVIE

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 81 88
Telefax 070 - 318 79 51

- Aan:
Zie verzendlijst.

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/5437	15 november 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen (nr 93/91)			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Het Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Grenadiers

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28 's-Gravenhage	318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/5437, d.d. 15 november 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken

t.a.v. AMAD

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
93/91

(Afgesloten 151200 NOV 1991)

Internationale vredesinspanningen

De voorzitter van de EG-vredesconferentie met betrekking tot Joegoslavië, Carrington, en de speciale afgezant van de Verenigde Naties, Vance, zetten hun bemiddelingspogingen voort nu zowel de Kroatische regering als het door Servië gedomineerde federale romppresidium hebben verzocht om de legering van een VN-vredesmacht in Joegoslavië en in beginsel eveneens akkoord gaan met een nieuw bestand. De visies van Kroatië en Servië lopen echter op belangrijke punten nog sterk uiteen. Zo heeft het romppresidium voorgesteld de VN-macht te stationeren aan de westgrens van het door Serviërs gedomineerde oostelijke deel van Kroatië. De Kroatische machthebbers wijzen dit echter af en wensen legering aan de (oorspronkelijke) grenzen van Servië met andere republieken.

Desondanks gaf Carrington na besprekingen met de Servische en Kroatische presidenten en met federaal minister van Defensie Kadijevic, blijk van een zeker optimisme. In de pers is gemeld dat beide partijen in beginsel instemmen met de instelling van veiligheidszones onder VN-toezicht in de Servische gebieden in Kroatië. Uit deze gebieden zouden de federale strijdkrachten (JNA) en alle nationalistische milities zich moeten terugtrekken.

In het verleden hebben Servië en zijn bondgenoten, inclusief de JNA, zich verzet tegen iedere vorm van buitenlandse militaire interventie in het Joegoslavische conflict. Het gemelde Servische verzoek aan de VN duidt op een wijziging in dit standpunt. Er zijn aanwijzingen dat dit verband houdt met het vorige week door de EG genomen besluit tot sancties tegen Joegoslavië. Het is echter nog te vroeg om te concluderen dat Servië c.s. nu daadwerkelijk bereid zijn tot wezenlijke concessies om een politieke oplossing van de crisis in Joegoslavië mogelijk te maken. Vooralsnog wordt het zelfs zeer onwaarschijnlijk geacht dat ook de extreme nationalistische stromingen en strijdgroepen aan Servische en Kroatische zijde zullen instemmen met VN-interventie in de omstrede regio's. Ook dient te worden afgewacht in hoeverre de JNA-leiding daadwerkelijk bereid zal zijn zich uit de omstrede gebieden in Kroatië terug te trekken.

Kroatië

De Kroatische autoriteiten hebben aangekondigd dat nog voor het eind van de maand wettelijke regelingen zullen worden ingevoerd die de rechten van etnische minderheden in Kroatië moeten garanderen. Zoals bekend heeft het ontbreken van dergelijke garanties mede bijgedragen aan de vrees van Kroatische Serviërs voor onderdrukking door het Kroatische bewind na de eventuele onafhankelijkheid van deze deelrepubliek. Tevens heeft de Kroatische regering herhaald bereid te zijn het akkoord van 18 oktober jl, waarin de terugtrekking van de JNA uit Kroatië en de opheffing van het Kroatische beleg rond de JNA-installaties in Kroatië was overeengekomen, uit te voeren. De uitvoering van dit akkoord is tot dusverre voortdurend doorkruist door bestandsschendingen. De Kroatische regering heeft nu haar bevelhebbers opgedragen om nog vandaag met de JNA-leiding in Kroatië onderhandelingen aan te knopen over een nieuw staakt-het-vuren.

Ondanks deze ontwikkelingen is het gisteren en vannacht nog onrustig geweest in met name Oost-Kroatië, waar zware gevechten plaatsvonden in de omgeving van Osijek en Vukovar. Ook uit Banja (ten zuidoosten van Zagreb) werden zware gevechten gemeld. Daarnaast voerde de JNA in Dalmatië beschietingen uit op onder meer de havenstad Split.

Daarentegen was reeds gisteren een staakt-het-vuren overeengekomen rond de Dalmatische kustplaats Dubrovnik, op grond waarvan een aantal non-combattanten (waaronder de EG-waarnemers) kon worden geëvacueerd en hulpgoederen voor de bevolking van Dubrovnik werden aangevoerd. De JNA-leiding ter plekke heeft verklaard dat het hier geen tijdelijk, maar een permanent bestand betreft. Deze ontwikkeling is met name opmerkelijk omdat de Kroatische verdedigers hadden laten weten hun laatste verdedigingsbastion te hebben moeten opgeven. Tevens is gisteren bericht dat overeenstemming is bereikt over de aftocht van de JNA uit de havenplaatsen Sibenik en Pula. Dit alles doet vermoeden dat de JNA niet onder alle omstandigheden aanstuurt op de verovering van Dubrovnik en bereid is zich uit niet door een Servische meerderheid bewoonde gebieden in Kroatië terug te trekken.

De JNA

Recentelijk is gemeld dat het federale parlement, waarin zoals bekend alleen nog (pro-)Servische parlementariërs fungeren, heeft ingestemd met kredieten aan de JNA ter waarde van 24 miljard dinar (ongeveer 1 miljard gulden volgens de laatst bekende officiële wisselkoers). Deze kredieten, die over een periode van tien jaar zouden moeten worden terugbetaald, zouden worden onttrokken aan de reserves van de Nationale Bank. Deze Bank beheert de reserves van alle Joegoslavische deelstaten, maar wordt geleid door pro-Servische functionarissen die in het verleden de hervatting van het normale betalingsverkeer tussen de deelstaten hebben verhinderd. De melding onderstreept nog eens dat de financiering van de JNA op grote moeilijkheden stuit nu met name Slovenië en Kroatië niet meer bijdragen aan de financiering van de federale instanties.

Bij het uitbreken van de burgeroorlog in Joegoslavië beschikten de JNA-luchtstrijdkrachten over 131 luchtverdedigingsjagers, 149 jagerbommenwerpers, 74 verkenningsvliegtuigen, 58 aanvalshelikopters en 153 transporthelikopters. De afgelopen maanden is een onbekend aantal van deze vliegtuigen verloren gegaan. Het ministerie van Defensie heeft het neerschieten van 16 vliegtuigen door de Kroaten toegegeven.

Met betrekking tot de vorige week (zie IntRep 91/91) gemelde luchtaanvallen van de JNA op doelen in Kroatië zijn de volgende aanvullende gegevens bekend:

- De waargenomen sorties werden uitgevoerd door kleine formaties;
- Een onderscheid tussen civiele en militaire doelen is daarbij moeilijk te maken, omdat het onderscheid tussen combattanten en burgers niet duidelijk is en de combattanten zich deels in civiele objecten verschansen;
- De waargenomen aanvallen werden uitsluitend uitgevoerd met conventionele bommen en ongeleide raketten;
- De geoefendheid van de JNA-vliegers is redelijk, hoewel niet vergelijkbaar met NAVO-vliegers;
- Oefensorties worden veelvuldig gevlogen. Deze kunnen op een willekeurige vliegbasis het aantal van honderd per dag overschrijden.

Volledigheidshalve wordt ook een overzicht gegeven van de sterkte van de JNA-zeestrijdkrachten met hun belangrijkste bewapening:

- 11 onderzeeboten	Torpedo's, mijnen
- 4 fregatten	Geleide wapens, torpedo's, kanon-

- 3 korvetten
- 31 aanvalsbotten
- 22 patrouillevaartuigen
- 14 mijnenbestrijdingsvaartuigen
- 6 landingsschepen
- 12 mijnenleggers

nen, mijnen, luchtverdedigingswapens
 Kanonnen, mortieren, dieptebommen
 Geleide wapens, kanonnen, torpedo's, mijnen
 Kanonnen, dieptebommen
 Kanonnen
 Kanonnen
 Mijnen, machinegeweren

Conclusie/voorzicht

Hoewel in beginsel alle partijen instemmen met de legering van VN-troepen in Joegoslavië, bestaat nog grote onenigheid over de voorwaarden waaronder dit zou kunnen plaatsvinden. Ook dient te worden afgewacht in hoeverre de JNA-leiding daadwerkelijk bereid zal zijn zich uit de omstreden gebieden in Kroatië terug te trekken. Terwijl de strijd in Kroatië nog steeds doorgaat, wordt vandaag onderhandeld over een nieuw staakt-het-vuren in Kroatië, dat een essentiële voorwaarde vormt voor concrete besluitvorming in VN-kader over stationering van een vredesmacht in Joegoslavië. Er moet echter rekening mee worden gehouden dat een eventueel bestand opnieuw zal worden doorkruist door autonome strijdgroepen aan beide zijden.